

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

**KLASA: 011-02/12-01/02
URBROJ: 507-12-12**

Zagreb, 14. lipnja 2012.

**MINISTARSTVO UPRAVE
Sektor za lokalnu i područnu
(regionalnu) samoupravu**

**n/p Anite Markić, dipl. iur.,
načelnice Sektora**

PREDMET: Nacrt prijedloga Zakona o lokalnim izborima – verzija od 7. lipnja 2012.
- mišljenje, dostavlja se –

U svezi Nacrta prijedloga Zakona o lokalnim izborima – verzija od 7. lipnja 2012. (u daljnjem tekstu: Nacrt), Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izborno povjerenstvo) ostaje kod mišljenja od 1. lipnja 2012. te se u odnosu na neusvojene primjedbe detaljnije očituje. Kako Nacrt sadrži i cjelovit tekst prijedloga Zakona o lokalnim izborima, očitujemo se i na nove odredbe kako slijedi.

Načelne primjedbe

Kao što je istaknuto u mišljenju Državnog izbornog povjerenstva od 1. lipnja 2012., i dalje predlažemo preispitati mogućnost da ovaj Zakon regulira pravo državljana drugih država članica Europske unije u lokalnim izborima na način da se sve odredbe iz Zakona o pravu državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 92/10) na odgovarajući način sistematiziraju u ovom Zakonu. Na taj bi se način u predloženom Zakonu nalazile sve odredbe koje se tiču biračkog prava i kandidiranja na lokalnim izborima te bi se izbjegla potreba upućivanja na poseban zakon. U slučaju prihvatanja navedene sugestije, u prijelaznim i završnim odredbama ovoga Zakona trebalo bi staviti izvan snage Zakon o pravu državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Predlažemo da se u tekstu Nacrta riječ „biralište“ zamijeni riječima „biračko mjesto“.

Uz članak 2. stavak 1.

Kako je prema našem saznanju prijedlog radne skupine koja radi na izmjenama Zakona o popisima birača da se biračko pravo definira na način da to pravo imaju hrvatski državljani s navršених 18 godina života, osim onih kojima je to pravo oduzeto pravomoćnom sudskom odlukom, i dalje ostajemo kod prijedloga da članak 2. stavak 1. ovog Zakona glasi:

„Biračko pravo imaju hrvatski državljani s navršених 18 godina života, osim onih kojima je to pravo oduzeto pravomoćnom sudskom odlukom (u daljnjem tekstu: birači).“

Uz članak 6. stavak 2.

Predlažemo da se umjesto broja „30“ propiše broj „45“, kako bi se omogućilo dostatno vrijeme u cilju adekvatne pripreme izbora.

Uz članak 7. stavak 4.

Ostajemo kod primjedbe od 1. lipnja 2012. i predlažemo da se stavak 4. izmijeni na način da glasi:

„Kada je predstavničko tijelo jedinice raspušteno odnosno ako je nastupio prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, a prijevremeni izbori bi se trebali održati u kalendarskoj godini u kojoj se održavaju redovni izbori, prijevremeni izbori se neće raspisati.“

U praksi se može dogoditi situacija da je predstavničko tijelo jedinice raspušteno odnosno da je prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba nastupio pred kraj godine koja prethodi godini u kojoj se trebaju održati redovni izbori, te se u tom slučaju prijevremeni izbori *de facto* mogu održati u godini u kojoj se održavaju redovni izbori. Ako se usvoji jedan od naših prijedloga, takve bi se situacije izbjegle.

Uz članak 8.

U stavku 1. i nadalje predlažemo da mandat članova predstavničkih tijela jedinica izabranih na redovnim izborima počinje danom konstituiranja tog predstavničkog tijela i traje do dana konstituiranja novog saziva predstavničkog tijela.

Uz članak 10.

Državno izborno povjerenstvo je za Alternativu stavka 1. i 2. predloženog članka.

I dalje predlažemo da predloženi stavak 4., koji postaje stavak 3. ako se prihvati predložena Alternativa, glasi:

„U obrazac za prikupljanje potpisa birača unose se sljedeći podaci:

- ime i prezime, nacionalnost, adresa prijavljenog prebivališta, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) predloženih kandidata i spol,*

- *ime i prezime, adresa prijavljenog prebivališta, broj važeće osobne iskaznice i mjesto njezina izdavanja i potpis birača.* “

Imajući u vidu odredbu članka 9. stavka 3. Nacrta kojoj je cilj poštivanje načela ravnopravnosti spolova, smatramo potrebnim u obrazac za prikupljanje potpisa birača unijeti podatak o spolu kandidata.

Uz članke 11. i 12.

Potrebno je razmotriti mogućnost sažimanja kategorija za određivanje potrebnog broja potpisa.

Predlažemo brisanje odredbe članka 11. stavka 2. i članka 12. stavka 2. Iz odredbe nije jasno da li se njome Državno izborno povjerenstvo obvezuje na „puko“ citiranje odredbe članka 11. stavka 1. i članka 12. stavka 1. na svojim internetskim stranicama ili se Državno izborno povjerenstvo obvezuje na internetskim stranicama objaviti podatke poimenično o svakoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave sa navođenjem potrebnog broja potpisa birača za svaku jedinicu.

Predlažemo da se navedeni podaci nalaze objavljeni na internetskim stranicama svake jedinice, a da jedinice područne (regionalne) samouprave na svojim internetskim stranicama objave objedinjene podatke radi cjelovitog pregleda istih.

Uz članak 13.

Ako se uz članak 13. stavak 1. doda predloženi stavak 2., predlažemo da se kod određivanja zapreke za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava u vidu osuđivanosti zbog počinjenog kaznenog djela, precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja zapreku za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava,
- visina izrečene kazne koja predstavlja zapreku za kandidiranje.

U svezi posljednje navedenog, smatramo da bi visina odmjerene kazne trebala biti manja od predloženih pet godina bezuvjetne kazne zatvora – predlažemo da to bude bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Za rješenje koje predlažemo analogiju pronalazimo u odredbi članka 49. stavka 1) točke a) Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj: 49/12) kojim su propisane zapreke za prijam u državnu službu.

Uz članak 14.

Predlažemo da stavak 1. glasi:

„Nitko se ne može istovremeno kandidirati za općinskog načelnika / gradonačelnika i župana.“

Nadalje, potrebno je zakonski regulirati i sljedeće situacije:

- mogućnost / nemogućnost istovremenog kandidiranja za člana predstavničkog tijela u jedinici lokalne samouprave i u jedinici područne (regionalne) samouprave, te
- mogućnost / nemogućnost istovremenog kandidiranja za člana predstavničkog tijela u jedinici lokalne samouprave ili jedinici područne (regionalne) samouprave i za općinskog načelnika, gradonačelnika, gradonačelnika Grada Zagreba ili župana.

Vezano uz članak 14. st. 2. postavlja se pitanje što ako kandidature pristignu istovremeno, odnosno hoće li nadležno izborno povjerenstvo upisati i vrijeme zaprimanja kandidature, te kako će poništiti kandidaturu - kojim aktom (rješenje o odbijanju ili odbacivanju kandidature?).

Uz članak 17.

I nadalje predlažemo da se stavak 2. briše jer je sadržajno obuhvaćen stavkom 1. toga članka.

Uz članak 18.

Predlažemo da se u stavku 2. rečenica: „Ako političke stranke koriste skraćeni naziv stranke, odnosno stranaka, u nazivu se mogu koristiti skraćenice.“ zamijeni rečenicom:

„Ako su političke stranke registrirale skraćeni naziv stranke, odnosno stranaka, u nazivu će se koristiti i skraćenice.“

U praksi su se dešavala pitanja oko situacija kada predlagatelj u prijedlogu navode samo puni naziv političke stranke bez navođenja skraćenica – nadležna izborna povjerenstva su u tom slučaju u pravilu kod prihvaćanja kandidacijskih lista i sastavljanja zbirne liste navodila i skraćenice – ako je politička stranka imala registriranu i skraćenicu. Propisivanjem odredbe kako predlažemo izbjegle bi se sporne situacije te bi se nadležnim izbornim povjerenstvima dale jasne smjernice za daljnje postupanje.

Predlažemo da se stavak 5. izmijeni na način da isti glasi:

„Za svakog od kandidata, u prijedlogu kandidacijske liste obvezatno se navodi ime i prezime kandidata, nacionalnost, adresa prijavljenog prebivališta, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) i spol.“

Imajući u vidu odredbu članka 9. stavka 3. Nacrta, smatramo potrebnim u prijedlogu kandidacijske liste unijeti podatak o spolu kandidata.

Nadalje, predlažemo da kandidacijske liste koje predlažu birači i dalje nose naziv, kao i po dosadašnjem zakonskom rješenju: „nezavisna općinska lista“, „nezavisna gradska lista“, „nezavisna županijska lista“ i „nezavisna lista Grada Zagreba“.

Ako bi predlagatelj ostao kod prijedloga iz Nacrta, tada predlažemo da kandidacijske liste koje predlažu birači nose naziv „kandidature **skupine** birača“.

Uz članak 19.

Predlažemo da se u stavku 1. nakon riječi „osobni identifikacijski broj (OIB)“ dodaju riječi „i spol.“

Nadalje, predlažemo da se kod kandidata kojeg predlažu birači uz kandidaturu navode riječi „*nezavisni kandidat*“, kao i po dosadašnjem zakonskom rješenju.

Ako bi predlagatelj ostao kod prijedloga iz Nacrta, tada predlažemo da se uz kandidaturu kandidata kojeg predlažu birači uz kandidaturu navode riječi „*kandidat skupine birača*“.

Uz članak 21.

I u ovom mišljenju predlažemo da se stavak 1. izmijeni tako da glasi:

„Kandidacijske liste i candidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.“

Predlažemo i da se stavak 3. izmijeni tako da glasi:

„Ako nadležno izorno povjerenstvo ocijeni da kandidacijska lista ili kandidatura nije podnesena u skladu s odredbama ovoga Zakona, pozvat će podnositelja da ukloni nedostatke u roku od 48 sati, ili u kraćem roku ako rok za kandidiranje istječe za manje od 48 sati. Ispravljena kandidacijska lista ili kandidatura mora prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu najkasnije do isteka roka iz stavka 1. ovog članka.“

Predlažemo brisanje stavka 4. ovoga članka.

Uz članak 22.

Predlažemo da se u ovom članku doda predloženi stavak 3.

Može se jedino postaviti pitanje hoće li nadležno izorno povjerenstvo odbiti ili odbaciti kandidacijske liste i candidature.

Ako se ovo rješenje usvoji, otvara se pitanje prekršajnih sankcija u pogledu otvaranja posebnog računa iz Zakona o financiranju te stavljanje izvan snage određenih odredbi tog Zakona koje se odnose na lokalne izbore.

Uz članak 24. stavak 2. i 3.

Opetovano predlažemo da se i „kandidacijske liste grupe birača“ na zbirnoj listi navode abecednim redom (prema početnom slovu „K“, ili prema početnom slovu „N“ – ako predlagatelj usvoji naš prijedlog uz članak 18.), te da je unutar više „kandidacijskih lista grupa birača“ redoslijed navođenja određen abecednim redom prezimena nositelja te liste.

Ne smatramo dobrim predloženo alternativno rješenje stavka 2. i 3. ovog članka da se na zbirnu listu kandidacijske liste unose prema redoslijedu zaprimanja u nadležnom izbornom povjerenstvu jer se u praksi dešavaju situacije da dva ili više prijedloga kandidacijskih lista u

nadležno izborno povjerenstvo pristigne istovremeno (pa članovi izbornog povjerenstva istovremeno zaprimaju dvije kandidacijske liste), te bi bilo nemoguće odrediti redoslijed zaprimanja tako pristiglih prijedloga.

Uz članak 25.

Ne smatramo dobrim predloženo alternativno rješenje stavka 3. ovog članka da se na zbirnu listu kandidature unose prema redoslijedu zaprimanja u nadležnom izbornom povjerenstvu iz istog razloga koji je istaknut u primjedbi na alternativno rješenje iz članka 24.

Uz članak 26.

Predlažemo da se u stavku 1. briše riječ „tisak“, budući da je pod pojmom „lokalna sredstva javnog priopćavanja“ obuhvaćen i „lokalni tisak“.

I nadalje smo stajališta da ne možemo preuzeti obvezu iz članka 26. stavka 2. Nacrta ako prije toga nemamo čvrste pokazatelje da će sredstva za provedbu te odredbe biti osigurana.

Iz predložene odredbe vidljiva je intencija predlagatelja da navedeni podaci o lokalnim izborima (kandidacijske liste i kandidature) budu dostupni na jednom mjestu – internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, no nije jasno u kom roku bi se to trebalo realizirati i na koji način.

Kao što smo već isticali u mišljenju od 1. lipnja 2012., imajući u vidu činjenicu da bi se u slučaju prihvatanja ove odredbe na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva trebalo objaviti cca 4.000 dokumenata (kandidacijskih listi i kandidatura za sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave), naše trenutno raspoložive ljudske resurse, financijska sredstva i tehničku opremljenost, Državno izborno povjerenstvo nije u mogućnosti ispuniti obvezu koju mu nalaže predloženi članak 26. stavak 2. u roku i na način koji bi bio primjeren svrsi koju bi takva objava trebala imati.

Za ispunjenje te obveze potrebno je provesti javni natječaj u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi kako bi se realiziralo ostvarenje nove informatičke aplikacije za što je potrebno planirati znatna financijska sredstva i uključiti nove osobe koje bi u toj aplikaciji radile.

Ne treba zanemariti i odredbu članka 124. Nacrta iz koje proizlazi da se sredstva za pokriće troškova izbora pojedine jedinice osiguravaju u proračunu te jedinice. Pitanje je hoće li jedinice imati interes (a ujedno i financijska sredstva) da se predloženi podaci objavljuju i na internetskoj stranici Državnog izbornog povjerenstva. Kada uzmemo u obzir način na koji se financira Državno izborno povjerenstvo (financiranje iz državnog proračuna) i projekciju troškova našeg tijela s obzirom na nadležnost koja za nas proizlazi iz izbornih zakona i zakona koji se odnose na financiranje, sredstva za aktivnost koja se predviđa članak 26. stavak 2. Nacrta nisu predviđena.

Zbog svega navedenog, predlažemo brisanje stavka 2.

Predlažemo da se kandidacijske liste i kandidature, radi cjelovitog pregleda, objavljuju na internetskim stranicama jedinice područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 27. stavak 3.

Predlažemo da se stavak 3. izmijeni, tako da glasi:

„Odustanak jednog ili više kandidata s kandidacijske liste nije dopušten nakon isteka roka za kandidiranje te se odustanak nekog od kandidata nakon tog roka neće uvažiti i takva će kandidacijska lista ostati pravovaljanom s imenima svih objavljenih kandidata.“

Predlažemo u članku 27. dodati stavak 4. koji glasi:

„U slučaju odustanka jednog ili više kandidata s kandidacijske liste prije isteka roka za kandidiranje, nadležno izborno povjerenstvo će na odgovarajući način primijeniti odredbu članka 21. stavka 3. ovog Zakona.“

Uz članak x. (u Nacrtu članak između članaka 27. i 28.)

Smatramo ovakvo rješenje neprihvatljivim jer bi se usvajanjem rješenja opisanog u stavku 1. ovog članka u praksi desila situacija da ostaju pravovaljane kandidacijske liste koje nemaju dovoljan broj predloženih kandidata, što je u suprotnosti sa člankom 79. stavkom 3. iz Nacrta.

Sama činjenica da je neki od kandidata dao netočne podatke u očitovanju o prihvaćanju kandidature ne bi trebala imati za posljedicu brisanje tog kandidata sa liste, odnosno ako i bi, trebalo bi propisati koji su to „netočni podaci“ koji mogu dovesti do te posljedice.

Isto tako, činjenica da je neki od kandidata dao očitovanje o prihvaćanju kandidature na više kandidacijskih lista za izbor istog tijela, ne bi trebala imati za posljedicu brisanje tog kandidata sa svih lista. Predlažemo da zakonsko rješenje ide u smjeru dosadašnje prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske - pozivanje kandidata na dodatno očitovanje o tome za koju će kandidacijsku listu njegovo očitovanje ostati važeće, te pozivanje predlagatelja druge kandidacijske liste na dopunu liste novim kandidatom – pri čemu treba imati u vidu rokove za podnošenje kandidacijskih lista, te prihvaćanje i objavu lista od strane nadležnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 28. stavak 4.

Predlažemo brisanje riječi „te internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva“.

Uz članak 29. stavak 4.

Predlažemo da isti glasi:

„Pisana odluka o odustanku od prihvaćene kandidature mora prispjeti u nadležnom izbornom povjerenstvu u roku iz stavka 1. ovoga članka.“

Uz članak x. (u Nacrtu članak između članaka 29. i 30.)

Možda je prerigorozna sankcija iz stavka 1. za onog kandidata koji je dao netočne podatke u očitovanju da ga se briše sa zbirne liste – odnosno možda treba precizirati koji su to podaci

koji dovode do brisanja. U svakom slučaju on ima propisane prekršajne sankcije za davanje netočnih podataka, pa se postavlja pitanje nisu li prekršajne sankcije dovoljne?

U svezi stavka 2., ističemo da se u praksi može pojaviti problem utvrđivanja trenutka u kojem su pristigle „sporne“ kandidature.

Uz članak 39.

I u ovom mišljenju predlažemo brisanje stavka 3. iz razloga već istaknutih u mišljenju od 1. lipnja 2012.

Naime, ističemo da ako bi jedno gradsko / općinsko izborno povjerenstvo provodilo izbore u više općina / gradova, to bi moglo dovesti u neravnopravan položaj pojedine izborne sudionike kojima bi pristup tako određenom gradskom / općinskom izbornom povjerenstvu bio otežan (problem u dostavi kandidacijskih lista i kandidatura, izvješća u svezi financiranja izborne promidžbe koja se dostavljaju u skladu sa posebnim zakonom itd.).

Uz članak 41.

U pogledu primjedbi na ovaj članak, ostajemo kod mišljenja od 1. lipnja 2012.

Predlažemo da kriterij za određivanje proširenog sastava izbornih povjerenstava bude kao i do sada (vidjeti članak 31. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave).

U rješenju koje se predlaže Nacrtom može se kao problem pojaviti situacija kada je različit stranački sastav predstavničkog tijela u županiji na jednoj strani, te gradu / općini na drugoj strani. Tada je moguće da u proširenom sastavu izbornog povjerenstva u pojedinom gradu / općini budu predstavnici političkih stranaka koje uopće nisu zastupljene u predstavničkom tijelu tog grada / općine što dovodi u pitanje njihovu ravnopravnost, a i smisao određivanja proširenog sastava izbornih povjerenstava.

S druge strane, moguće je da u proširenom sastavu izbornog povjerenstva u pojedinom gradu / općini, budu predstavnici samo onih političkih stranaka koje su u predstavničkom tijelu tog grada / općine vladajuće političke stranke ili samo onih političkih stranaka koje su u predstavničkom tijelu tog grada / općine - oporba.

Smisao je proširenog sastava gradskih i općinskih izbornih povjerenstava da u njemu sudjeluju predstavnici vladajućih i oporbenih političkih stranaka predstavničkog tijela određene jedinice lokalne samouprave (grada ili općine), kao neposredno zainteresiranih subjekata za ishod lokalnih izbora na tom području.

I nadalje predlažemo da se članak 6. izmijeni tako da glasi:

„Predsjednik, potpredsjednik i članovi županijskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te predsjednik i potpredsjednik općinskih i gradskih izbornih povjerenstava moraju biti magistri pravne struke, dok članovi općinskih i gradskih izbornih povjerenstava po mogućnosti trebaju biti pravne struke.“

Predlažemo i da se u članku 41. doda stavak 8. koji glasi:

„Predsjednik, potpredsjednik i članovi stalnog sastava izbornih povjerenstava te članovi proširenog sastava izbornih povjerenstava ne smiju biti bračni ili izvanbračni drugovi, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre te posvojitelji, odnosno posvojenici kandidata na izborima koje provode.“

Uz članak 42.

Predlažemo da kriterij za određivanje proširenog sastava biračkih odbora bude kao i do sada (vidjeti članak 36. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave).

Predlažemo i da se u članku 42. doda stavak 7. koji glasi:

„Predsjednik, potpredsjednik i članovi biračkih odbora ne smiju biti bračni ili izvanbračni drugovi, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre te posvojitelji, odnosno posvojenici kandidata na izborima koje provode.“

Uz članak 49. t. 6.

Predlažemo da se navedena točka izmijeni tako da ista glasi: *„nadzire financiranje izborne promidžbe sukladno posebnom zakonu“*.

Uz članak 51.

Iz Nacrta je vidljivo da je u cijelosti usvojena naš prijedlog u pogledu sadržaja ovog članka, no da je omaškom pogrešno citirana točka 4., pa stoga predlažemo da ista glasi:

„4. na temelju pravovaljanih prijedloga objavljuje kandidacijske liste, sastavlja i objavljuje zbirnu listu svih kandidacijskih lista za izbor članova županijske skupštine te objavljuje zbirnu listu kandidatura za župana“...

Uz članak 55.

I nadalje predlažemo brisanje ovog članka.

Uz članak 68. stavak 1.

Ostajemo kod prijedloga od 1. lipnja 2012., te predlažemo navedeni stavak izmijeniti tako da glasi: *„Glasovanje se obavlja na biračkom mjestu. U jednom prostoru može se odrediti više biračkih mjesta“*.

Uz članak 80. stavak 4.

Znači li ova odredba da član predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave može istovremeno biti općinski načelnik i gradonačelnik?

Uz članak 85.

Predlažemo da važećom (po)stane odredba stavka 2. (vidjeti primjedbu kod članka 24.).

Uz članak 90. stavak 1.

Znači li ova odredba da općinski načelnik i gradonačelnik za vrijeme obnašanja dužnosti mogu biti članovi predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave?

Uz članak 94. stavak 1. al. 3. i 4.

Predlažemo da se kod određivanja razloga za prestanak mandata po sili zakona precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja razlog za prestanak mandata i
 - visina izrečene kazne koja predstavlja razlog za prestanak mandata,
- odnosno da oba kriterija budu kumulativno obuhvaćena.

Uz članak 94. stavak 3.

Smatramo potrebnim brisati odredbu članka 94. stavka 3.

Uz članak 96. stavak 4.

Predlažemo da se situacija kada jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, riješi na način kao što je to predviđeno u situaciji kada tri ili više kandidata imaju isti najveći broj glasova, te da ovaj stavak glasi:

„Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.“

Određivanjem ždrijeбом kandidata koji će sudjelovati u drugom krugu glasovanja na predložen način dolazi do izigravanja volje birača i narušavanja temeljnih načela izbornog prava.

Uz članak 100.

Predlažemo da ovaj članak glasi:

„Glasovanje se obavlja na biračkim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba.“

Uz članak 101. stavak 2.

Kako je vidljivo iz naše primjedbe vezane uz članak 25., smatramo da se kandidati na zbirnoj listi trebaju navoditi abecednim redom i na taj način navoditi i na glasačkom listiću.

Uz članak 104. stavak 3.

Državno izborno povjerenstvo na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke o rezultatima lokalnih izbora, no te podatke ne može objaviti „bez odgode“. Državno izborno povjerenstvo te podatke objavljuje radi davanja informacije o rezultatima provedenih izborima, kao tijelo koje u lokalnim izborima ima nadzornu funkciju.

Predlažemo da se, ako ostaje obveza Državnom izbornom povjerenstvu objave rezultata izbora na svojim internetskim stranicama, nadležna izborna povjerenstva obvežu da u određenom roku od konačnosti rezultata izbora dostave rezultate izbora Državnom izbornom povjerenstvu, koje će u daljnjem roku te podatke i objaviti.

Uz članak 106.

Odredba članka 106. stavka 1. i 2. nije jasna u dijelu načina određivanja broja članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine.

Iz članka 106. stavka 3. nije jasno da li Državno izborno povjerenstvo „samo“ objavljuje podatke o broju članova predstavničkog tijela jedinica iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine (koje podatke je prethodno utvrdilo neko drugo tijelo – koje tijelo?), odnosno da li Državno izborno povjerenstvo te podatke, osim što objavljuje, ujedno i utvrđuje.

U svezi utvrđivanja podataka o broju članova predstavničkog tijela jedinica iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine, smatramo da te podatke treba utvrđivati Ministarstvo uprave kao središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave ili same jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koja tijela će na odgovarajući način te podatke učiniti dostupnim javnosti (npr. putem internetskih stranica tih tijela).

Zbog nedostatka financijskih sredstava, tehničkih preuvjeta i ljudskih resursa, ne možemo smatrati prihvatljivim rješenje da se ti podaci (koje je utvrdilo neko drugo tijelo) objavljuju na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva (vidjeti primjedbu uz članak 26.).

Uz članak 108. u svezi svezi članaka 51. t. 7., 52. t. 10. i 53. t. 11.

Smatramo da utvrđivanje je li u predstavničkom tijelu jedinice osigurana zastupljenost nacionalnih manjina treba biti u nadležnosti središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave i to nakon što se utvrde rezultati izbora. Državno izborno povjerenstvo kao i izborna povjerenstva (županijska, gradska i općinska) su tijela koja sukladno zakonu provode izbore. Slijedom toga izborna povjerenstva nisu nadležna za utvrđivanje da li je na provedenim izborima osigurana zastupljenost nacionalnih manjina zajamčena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i statutom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Da bi izborna povjerenstva mogla utvrđivati odgovarajuću zastupljenost

nacionalnih manjina na provedenim izborima ista bi trebala provoditi upravni nadzor za što Zakonom o sustavu državne uprave nisu ovlaštena, jer je istim jasno propisano tko provodi upravni nadzor.

Uz članak 113. stavak 1.

Predlažemo da se riječi „Za pravovaljanost stranačkih kandidatura te kandidatura prijedloga grupe birača“ zamijene riječima „Za pravovaljanost stranačkih kandidatura, kandidatura prijedloga grupe birača te kandidatura udruga nacionalnih manjina“, dok u preostalom dijelu navedeni članak ostaje neizmijenjen.

Uz članak 115. stavak 2.

Predlažemo da se u stavku 2. ovog članka u četvrtom redu riječi „izbora općinskog načelnika,“ zamijene riječima „izbora zamjenika općinskog načelnika,“, dok u preostalom dijelu navedeni stavak ostaje neizmijenjen.

Uz članak 116. stavak 1.

Predlažemo da ovaj stavak glasi:

„Pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju:

- promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata (dalje: promatrači političkih stranaka),
- promatrači grupe birača koja je predložila kandidacijsku listu birača, odnosno kandidata (dalje: promatrači grupe birača),
- promatrači udruga nacionalnih manjina koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata (dalje: promatrači udruga nacionalnih manjina),
- promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koja djeluje na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava (dalje: promatrači nevladinih udruga),
- promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači).“

Uz članak 117.

Predlažemo da se u drugoj rečenici stavka 2. riječi: „Potvrdu izdaje i potpisuje predlagatelj kandidacijske liste birača“ zamijene riječima: „Potvrdu izdaje i potpisuje predlagatelj ili nositelj kandidacijske liste birača“.

Predlažemo brisanje stavka 3., te predlažemo navedeni sadržaj urediti člankom 118.

Stavak 4. postaje stavak 3.

Uz članak 118.

Predlažemo da se u prvoj rečenici članka 118. stavka 1. riječi: „Političke stranke te osobe iz članka 117. stavka 2.“ zamijene riječima: „*Političke stranke, udruge nacionalnih manjina koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata te osobe iz članka 117. stavka 2.*“

Predlažemo da se stavak 2. izmijeni na način da isti glasi:

„*Nevladine udruge mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Uz zahtjev za promatranje izbora nevladina udruga će dostaviti presliku rješenja o upisu u registar udruga.*“

Predlažemo da se iza stavka 3. doda stavak 4. koji glasi:

„*O zahtjevima iz prethodnog stavka nadležno županijsko izborno povjerenstvo odlučuje rješenjem.*“

Predlažemo da se iza stavka 4. doda novi stavak 5. koji glasi:

„*Na prijedlog međunarodne organizacije koja djeluje u Republici Hrvatskoj status stranog promatrača odobrenjem utvrđuje Državno izborno povjerenstvo. Prijedlog može biti podnjet od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora, a najkasnije 5 dana prije održavanja izbora.*“

Uz članak 124. stavak 7.

Predlažemo da se riječi „web stranici jedinica“ zamijene riječima „internetskim stranicama jedinica“, dok u preostalom dijelu ovaj stavak ostaje neizmijenjen.

Uz članak 126.

Smatramo potrebnim propisati mogućnost podnošenja prigovora zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora – političke stranke, udruge nacionalnih ili birača nacionalnih manjina – kao mogućih predlagatelja kandidata u izborima za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Kako iz odredbe članka 134. proizlazi da će se izbori za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina urediti posebnim zakonom, a da se do donošenja tog zakona na te izbore primijenjuje Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predlažemo brisanje stavka 4.

Uz članak 138.

Predlažemo da Zakon stupi na snagu osmog dana od objave u Narodnim novinama, a da se primjenjuje od 1. siječnja 2013. Ako bi se Zakon počeo primjenjivati od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih općih i redovitih izbora, isti izbori bi bili raspisani po odredbama „starog“ Zakona, a provodili bi se po odredbama „novog“ Zakona.

Na način kako predlažemo izbori bi se i raspisali i provodili po odredbama „novog“ Zakona. I po odredbama „starog“ i po predloženim odredbama „novog“ Zakona, prijevremenih izbora

nema u godini u kojoj se trebaju održati redovni izbori, pa bi intencija predlagatelja da se „novi“ Zakon primjenjuje tek na sljedeće opće i redovne izbore bila ispunjena.

S poštovanjem,

POTPREDSJEDNICA
Aleksandra Jozić-Ileković, dipl. iur.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 011-02/12-01/02
URBROJ: 507-12-15

Zagreb, 11. srpnja 2012.

MINISTARSTVO UPRAVE
N/p Borisa Miloševića,
pomoćnik ministra

PREDMET: Nacrt prijedloga Zakona o lokalnim izborima – verzija od 5. srpnja 2012.
- mišljenje, dostavlja se –

U svezi Nacrta prijedloga Zakona o lokalnim izborima – verzija od 5. srpnja 2012. (u daljnjem tekstu: Nacrt), Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izborno povjerenstvo) ostaje kod mišljenja od 1. lipnja 2012. i 14. lipnja te se u odnosu na neusvojene primjedbe detaljnije očituje. Kako Nacrt sadrži i cjelovit tekst prijedloga Zakona o lokalnim izborima, očitujemo se i na nove odredbe kako slijedi.

Načelne primjedbe

Kao što je istaknuto u mišljenju Državnog izbornog povjerenstva od 1. lipnja 2012. i 14. lipnja 2012., i dalje predlažemo preispitati mogućnost da ovaj Zakon regulira pravo državljana drugih država članica Europske unije u lokalnim izborima na način da se sve odredbe iz Zakona o pravu državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 92/10) na odgovarajući način sistematiziraju u ovom Zakonu. Na taj bi se način u predloženom Zakonu nalazile sve odredbe koje se tiču biračkog prava i kandidiranja na lokalnim izborima te bi se izbjegla potreba upućivanja na poseban zakon. U slučaju prihvaćanja navedene sugestije, u prijelaznim i završnim odredbama ovoga Zakona trebalo bi staviti izvan snage Zakon o pravu državljana drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Vezano uz primjećenu nedosljednu primjenu pojma „prebivalište“ odnosno „trajno boravište“ predlažemo da se u cijelom tekstu Zakona ujednači jedan od ta dva pojma (npr. članak 3. st. 3., članak 10. st. 4., članak 92., članak 111.).

U sadržaju dostavljanog nam Nacrta primjećujemo da nije propisano koja su to izvršna odnosno predstavnička tijela u smislu ovoga Zakona iako se navedeni pojmovi spominju u više odredbi Zakona. Predlažemo da se isto definira i u ovom Zakonu pored toga što je to

definirano člankom 27. i 29. Nacrt Prijedloga Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi iz razloga što će ovaj Zakon primjenjivati i osobe kojima inače nisu bliski stručni pojmovi koji se rabe u pravnoj praksi.

Uz članak 1. st. 1.

Državno izborno povjerenstvo predloženu alternativu st. 1. drži preciznijom pa stoga predlaže da se usvoji navedeni prijedlog.

Uz članak 6. stavak 2.

Ostajemo kod primjedbe od 14. lipnja 2012. te predlažemo da se umjesto broja „30“ propiše broj „45“, kako bi se omogućilo dostatno vrijeme u cilju adekvatne pripreme izbora.

Uz članak 8.

Ostajemo kod primjedbe od 1. lipnja 2012. i 14. lipnja 2012. te stoga u stavku 1. i nadalje predlažemo da mandat članova predstavničkih tijela jedinica izabраних na redovnim izborima počinje danom konstituiranja tog predstavničkog tijela i traje do dana konstituiranja novog saziva predstavničkog tijela.

Uz članak 10.

Državno izborno povjerenstvo je za Alternativu stavka 1. i 2. predloženog članka.

U stavku 4. predlažemo iza riječi „broj osobne iskaznice“ dodati riječi „i mjesto njezina izdavanja“.

Uz članke 11. i 12.

Ostajemo kod primjedbe od 14. lipnja 2012. te držimo da je potrebno razmotriti mogućnost sažimanja kategorija za određivanje potrebnog broja potpisa.

U vezi s člankom 11. stavak 2. i člankom 12. stavak 2. napominjemo kako slijedi. Podatak o potrebnom broju potpisa birača za predlaganje kandidacijskih lista i kandidatura mora biti poznat u trenutku raspisivanja izbora kako bi potencijalnim izbornim sudionicima „u startu bila poznata pravila igre“ te slijedom navedenog a imajući u vidu odredbu članka 136. sukladno kojoj Popis stanovništva predstavlja službenu evidenciju broja stanovnika, a navedeni popis izrađuje te podacima o broju stanovnika raspolaže Državni zavod za statistiku, predlažemo da središnje tijelo državne uprave pribavi podatke od Državnog zavoda za statistiku te da Vlada Republike Hrvatske u Odluci o raspisivanju izbora utvrdi broj potrebnih potpisa birača za svaku jedinicu. Državno izborno povjerenstvo objavljuje Odluku o raspisivanju izbora pa bi na taj način bili objavljeni i podaci o potrebnom broju potpisa birača.

U slučaju neprihvatanja gore navedenog prijedloga, predlažemo da se u stavcima 2. članaka 11. i 12. umjesto točke stavi zarez i doda slijedeći tekst: „*a na temelju prethodno dostavljenih podataka od strane središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave.*“

Uz članak 13.

Ostajemo kod primjedbe od 14. lipnja 2012. i napominjemo da ako se uz članak 13. stavak 1. doda predloženi stavak 2., predlažemo da se kod određivanja zapreke za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava u vidu osuđivanosti zbog počinjenog kaznenog djela, precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja zapreku za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava,
- visina izrečene kazne koja predstavlja zapreku za kandidiranje.

U svezi posljednje navedenog, smatramo da bi visina odmjerene kazne trebala biti manja od predloženih pet godina bezuvjetne kazne zatvora – predlažemo da to bude bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Za rješenje koje predlažemo analogiju pronalazimo u odredbi članka 49. stavka 1) točke a) Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj: 49/12) kojim su propisane zapreke za prijam u državnu službu.

Uz članak 14.

Vodeći računa o terminologiji korištenoj o ovom Nacrtu koji ne definira i te koristi pojam „izvršno tijelo“, predloženu alternativu st. 1. držimo boljim i preciznijim zakonskim rješenjem.

Uz članak 18.

U cilju što preciznijeg zakonskog rješenja te kako bi se izbjegle sporne situacije i izbornim povjerenstvima dale jasne smjernice za postupanje, predlažemo da se u stavku 2. riječi „Ako političke stranke koriste“ zamijene riječima „*Ako su političke stranke registrirale*“.

U stavku 5. predlažemo umjesto riječi „*prebivalište*“ napisati riječi „*adresa prijavljenog prebivališta*“.

Uz članak 21.

Predlažemo brisanje druge rečenice stavka 1. ovog članka budući da je ona već sadržana u prvoj rečenici tog stavka.

Ostajemo kod primjedbe od 14. lipnja 2012. i predlažemo da se stavak 3. izmijeni tako da glasi:

„Ako nadležno izborno povjerenstvo ocijeni da kandidacijska lista ili kandidatura nije podnesena u skladu s odredbama ovoga Zakona, pozvat će podnositelja da ukloni nedostatke u roku od 48 sati, ili u kraćem roku ako rok za kandidiranje istječe za manje od 48 sati. Ispravljena kandidacijska lista ili kandidatura mora prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu najkasnije do isteka roka iz stavka 1. ovog članka.“

Ako se prihvati gore predložena izmjena stavka 3. , predlažemo brisanje stavka 4. ovoga članka.

Uz članak 22.

Državno izborno povjerenstvo podržava prijedlog da se u članku 22. doda st. 3.

Uz članak 24.

Ostajemo kod primjedbe iznesene u mišljenju od 14. lipnja 2012..

Uz članak 26.

Predlažemo da se u stavku 1. briše riječ „tisak“, budući da je pod pojmom „lokalna sredstva javnog priopćavanja“ obuhvaćen i „lokalni tisak“.

U vezi s odredbom st. 2. napominjemo da je iza stavka 2. ili na unutar V Dijelu, Glava II Troškovi za provedbu izbora, potrebno propisati kako slijedi: „Sredstva potrebna za izvršenje obveza Državnog izbornog povjerenstva iz ovog Zakona osigurat će se u državnom proračunu.“

Uz članak 27. stavak 3.

U stavku 2. predlažemo da se umjesto riječi „*biti i zaprimljena*“ zamijeni riječju „*prispjeti*“.

Nadalje, ostajemo kod primjedbe od 14. lipnja 2012. te predlažemo da se stavak 3. izmijeni, tako da glasi:

*„Odustanak jednog ili više kandidata s kandidacijske liste nije dopušten **nakon isteka roka za kandidiranje** te se odustanak nekog od kandidata nakon tog roka neće uvažiti i takva će kandidacijska lista ostati pravovaljanom s imenima svih objavljenih kandidata.“*

Predlažemo u članku 27. dodati stavak 4. koji glasi:

„U slučaju odustanka jednog ili više kandidata s kandidacijske liste prije isteka roka za kandidiranje, nadležno izborno povjerenstvo će na odgovarajući način primijeniti odredbu članka 21. stavka 3. ovog Zakona.“

Uz članak 28.

U stavku 1. članka 28. riječi „o tome koje je očitovanje važeće“ zamijeniti riječima „pri kojoj kandidaturi ostaje“.

Vezano uz st. 2. predlažemo navedenu odredbu dopuniti na način da se odredi rok u kojem je moguće listu dopuniti drugim kandidatom.

Uz članak 29. st. 5.

Državno izborno povjerenstvo je mišljenja da stavak 5. treba izmijeniti na način da se propiše da lista u tom slučaju ostaje pravovaljana i s manjim brojem kandidata.

Uz članak 41.

U odredbi st. 2. i st. 3. predlažemo iza riječi „Grada Zagreba“ dodati riječi „u trenutku njihovog raspuštanja“.

U pogledu ostalih primjedbi na ovaj članak, ostajemo kod mišljenja od 1. i 14. lipnja 2012.

Predlažemo da kriterij za određivanje proširenog sastava izbornih povjerenstava bude kao i do sada (vidjeti članak 31. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), budući da je u dosadašnjoj primjeni navedeni sustav funkcionirao.

Smatramo da predloženi način utvrđivanja proširenog sastava ne rješava na prihvatljiv način primjedbu Državnog izbornog povjerenstva od 14. lipnja 2012. jer se na navedeni način neće postići ravnopravna zastupljenost vladajućih i oporbenih predstavnika.

Osim toga čini nam se da je predloženi način utvrđivanja članova proširenog sastava isuviše kompliciran za izborne sudionike pa se postavlja pitanje hoće li političke stranke pravovremeno predložiti svoje članove za prošireni sastav izbornih povjerenstava.

Mišljenja smo da st. 6. u predloženom sadržaju nije moguće zadržati jer se time nadležna izborna povjerenstva dovode u ulogu arbitara kada se predstavnici pojedinih grupacija „na mogu dogovoriti u rasporedu svojih predstavnika“. Prema predloženom rješenju nadležno izborno povjerenstvo će predstavnike stranaka raspoređivati na način da pojedina stranka bude zastupljena u „najvećem mogućem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika“. Mišljenja smo da je navedena odredba neprecizna i da se njome narušava osnovna koncepcija izbornih tijela kao neovisnih tijela.

Uz članak 42.

Predlažemo da kriterij za određivanje proširenog sastava biračkih odbora bude kao i do sada (vidjeti članak 36. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave).

St. 2. predlažemo dopuniti na način da se umjesto točke stavi zarez te dodaju riječi: „u trenutku njihovog raspuštanja.“

Uz članak 48. t. 5.

Predlažemo da se navedena točka briše budući da Državno izborno povjerenstvo ne provodi neposredno lokalne izbore već to čine niža izborna povjerenstva koja i nadziru pravilnost izborne promidžbe na svom području, a Državno izborno povjerenstvo nadzire njihov rad.

Uz članak 51.

Iz Nacrta je vidljivo da je u cijelosti usvojen naš prijedlog u pogledu sadržaja ovog članka, no da je omaškom pogrešno citirana točka 4., pa stoga predlažemo da ista glasi:

„4. na temelju pravovaljanih prijedloga objavljuje kandidacijske liste, sastavlja i objavljuje zbirnu listu svih kandidacijskih lista za izbor članova županijske skupštine te objavljuje zbirnu listu kandidatura za župana“

Točku 5. predlažemo dopuniti na način da se iza riječi „izborne promidžbe“ dodaju riječi „izbora za članove županijske skupštine i župana“.

Uz članak 77.

Predlažemo da se stavak 2. i 3. ovog članka premjeste u Poglavlje Kandidiranje.

Uz članak 94. stavak 4.

Ostajemo kod primjedbe od 14. lipnja 2012. te stoga predlažemo da se situacija kada jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, riješi na način kao što je to predviđeno u situaciji kada tri ili više kandidata imaju isti najveći broj glasova, te da ovaj stavak glasi:

„Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.“

Određivanjem ždrijebam kandidata koji će sudjelovati u drugom krugu glasovanja na predložen način dolazi do izigravanja volje birača i narušavanja temeljnih načela izbornog prava.

Uz članak 101. stavak 3.

Ostajemo kod primjedbi iznesenih u mišljenju od 14. lipnja 2012. Naime, Državno izborno povjerenstvo na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke o rezultatima lokalnih

izbora, no te podatke ne može objaviti „bez odgode“. Državno izborno povjerenstvo te podatke objavljuje radi davanja informacije o rezultatima provedenih izborima, kao tijelo koje u lokalnim izborima ima nadzornu funkciju.

Predlažemo da se, ako ostaje obveza Državnom izbornom povjerenstvu objave rezultata izbora na svojim internetskim stranicama, nadležna izborna povjerenstva obvežu da u određenom roku od konačnosti rezultata izbora dostave rezultate izbora Državnom izbornom povjerenstvu, koje će u daljnjem roku te podatke i objaviti.

Uz članak 127. st.1.

Predlažemo brisati riječi: „nositelji kandidacijske liste birača“ s obzirom da je člankom 18. st. 4. Nacrta propisano da je nositelj liste prvi predloženi kandidat na listi te je stoga supsumiran pod pojmom kandidat i nije ga potrebno posebno navoditi.

Uz članak 135.

Umjesto predložene odredbe Državno izborno povjerenstvo smatra prihvatljivijim rješenje po kojem bi se „manjinski izbori“ do donošenja posebnog zakona provodili analognom primjenom odredaba ovog Zakona, a ne starog Zakona koji će po odredbi članka 138. prestati važiti danom stupanja na snagu ovog Zakona.

Mišljenja smo da članke 63., 64. i 65. važećeg Zakona treba na odgovarajući način prepisati u odredbe ovog Zakona.

Uz članak 139.

Prema predloženoj odredbi postavlja se pitanje po kojem bi se Zakonu izvršile prethodne radnje potrebne za donošenje odluke o raspisivanju izbora.

Predlažemo da propiše da Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2013. s obzirom da je Zakonom propisano da se u godini u kojoj se održavaju izbori neće održati prijevremeni izbori.

Na način kako predlažemo izbori bi se i raspisali i provodili po odredbama „novog“ Zakona. Prema predloženim odredbama „novog“ Zakona, prijevremenih izbora nema u godini u kojoj se trebaju održati redovni izbori, pa bi intencija predlagatelja da se „novi“ Zakon primjenjuje tek na sljedeće opće i redovne izbore bila ispunjena.

S poštovanjem,

POTPREDSJEDNICA
Zdravka Čufar-Šarić, dipl. iur.

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

**KLASA: 011-02/12-01/02
URBROJ: 507-12-23**

Zagreb, 19. listopada 2012.

**HRVATSKI SABOR
Klubovi zastupnika – svima
Odbor za Ustav, Poslovnik i politički
sustav
Odbor za zakonodavstvo**

**MINISTARSTVO UPRAVE
n/p Arsena Bauka, ministra**

PREDMET: Prijedlog Zakona o lokalnim izborima
- primjedbe i prijedlozi, dostavljaju se –

U privitku Vam na razmatranje dostavljamo primjedbe i prijedloge Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izborno povjerenstvo) za koje smatramo da bi ih, radi tehnički i postupovno učinkovitije i jednostavnije provedbe Zakona o lokalnim izborima (u daljnjem tekstu: Zakon), svakako trebalo ugraditi u konačni tekst Zakona. Naime, predstavnici Državnog izbornog povjerenstva su sudjelovali u radu radne skupine Ministarstva uprave koja je razmatrala tekst Nacrta Zakona i tijekom radnih sastanaka iznijeli su niz prijedloga i primjedbi čiji je cilj bio poboljšanje Zakona, jačanje digniteta izbornog postupka te pojednostavljenje određenih zakonskih postupaka koje su obavezne za izborne sudionike. Dio tih prijedloga i primjedbi je ugrađen u Prijedlog Zakona, dok za jedan dio, koji predlagatelj Zakona nije prihvatio, procjenjujemo da bi njihovo prihvaćanje dodatno pridonijelo kvaliteti zakonskog prijedloga.

Uz članke 11. i 12.

Smatramo da je potrebno razmotriti mogućnost sažimanja kategorija za određivanje potrebnog broja potpisa.

Uz članak 13.

Predlažemo da se odredi jedna od zapreke za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava u vidu osuđivanosti zbog počinjenog kaznenog djela, te da se precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja zapreku za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava,
- visina izrečene kazne koja predstavlja zapreku za kandidiranje.

U svezi posljednje navedenog, predlažemo da to bude bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Za rješenje koje predlažemo analogiju pronalazimo u odredbi članka 49. stavka 1) točke a) Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj: 49/12) kojim su propisane zapreke za prijam u državnu službu.

Predlažemo da ovo pitanje bude regulirano ovim zakonom, a ne posebnim zakonom.

Uz članak 20. i 22.

Kako je u Prijedlogu Zakona u članku 20. stavku 3. propisano da su uz prijedloge kandidacijskih lista i kandidatura podnositelji dužni dostaviti podatke o broju posebnog računa za financiranje izborne promidžbe, datumu otvaranja posebnog računa i naziv banke kod koje je račun otvoren, potrebno je u članku 22. predvidjeti mogućnost odbacivanja kandidature ako se ti podaci ne dostave.

Iskustvo iz parlamentarnih izbora pokazalo je da su pojedini izborni sudionici tek na inzistiranje Državnog izbornog povjerenstva nakon proteka određenog vremena od predaje kandidatura otvarali posebne račune, neki tek neposredno prije samog izbornog dana, što je onemogućilo njihovu financijsku kontrolu. Same prekršajne sankcije nisu dostatne da bi se postigla svrha Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe koji i sam propisuje da su izborni sudionici dužni do podnošenja kandidature otvoriti poseban račun. Svrha je ostvarenje potpunog nadzora izborne promidžbe i ostvarenje transparentnosti izbornih kampanja i bez odredbe u izbornom zakonu koja omogućava odbacivanje kandidature moguće je da dio izbornih sudionika izbjegne transparentni nadzor financiranja svoje izborne promidžbe te da samo plati novčane kazne propisane Zakonom o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe za pojedinu fazu (neotvaranje posebnog računa, nepodnošenja izvješća itd.) i da u krajnjoj liniji bude izabran izborni sudionik iako je „izigrao“ Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe.

Uz članak 24.

Predlažemo da se „kandidacijske liste grupe birača“ na zbirnoj listine navode iza „stranačkih lista“ kao posebna skupina, već da se navode abecednim redom (prema početnom slovu „K“), te da je redoslijed pojedine kandidacijske liste grupe birača određen abecednim redom prezimena nositelja te liste.

Uz članak 29.

Državno izorno povjerenstvo je mišljenja da je u ovom članku potrebno dodati stavak 5. u kojem će se regulirati situacija ukoliko kandidat umre u periodu unutar 10 dana do dana održavanja izbora.

Predlažemo da u toj situaciji lista ostane pravovaljanom i sa manjim brojem kandidata.

Uz članak 41.

Osnovna primjedba na način koji se predlaže za utvrđivanje članova proširenog sastava izbornih povjerenstava jest da on propisuje kompliciranu proceduru za njihovo utvrđivanje koja zahtjeva izračune omjera zastupljenosti političkih stranaka u lokalnim predstavničkim tijelima što svakako znači uključivanje osobe koja posjeduje odgovarajuće matematičko znanje. Te dodatne administrativne aktivnosti koje su nužne za izračun omjera u kojem pojedina stranka sudjeluje u općinskom, odnosno gradskom vijeću, te županijskoj skupštini, odnosno Skupštini Grada Zagreba nisu u Prijedlogu Zakona dovoljno jasno propisane da se bez posebnog znanja mogle provesti. Isto tako, takav izračun ostavlja mogućnost različitog tumačenja u određivanju omjera unutar grupacije stranaka od strane predstavnika te grupacije što u konačnici može rezultirati brojnim prigovorima na imenovanje proširenog sastava izbornih povjerenstava.

Osim toga, u stavku 3. je propisano da prošireni sastav povjerenstva čine tri člana vladajuće strukture i tri člana oporbe (takav način utvrđivanja proširenog sastava primjenjivao se i do sada), no potom se u stavku 4. propisuje na dosta nejasan i kompliciran način kako će izborni sudionici koji čine te dvije skupine međusobno određivati svoje predstavnike. Ta situacija postaje još kompliciranija kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i jedinica područne samouprave, a općepoznato je da se redovni izbori upravo tako i provode, jer izračune vezuje uz sastav lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Mišljenja smo da nema potrebe nametati i propisivati političkim sudionicima način na koji će se izračunavati odnos ukupnog broja članova predstavničkog tijela unutar grupacije stranaka ako im je stavkom 3. omogućeno da dogovorno odrede svoje predstavnike.

U slučaju da se ne uspiju dogovoriti ta obaveza se stavkom 6. daje u nadležnost izbornim povjerenstvima. No i ovdje se javlja problem, jer se raspored predstavnika određuje ždrijebom, ali uz dodatni uvjet: „u pravilu na način da će predstavnike stranaka tako rasporediti da pojedina stranka bude zastupljena u najvećem mogućem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika“. Taj dodatni uvjet je vrlo nejasan, jer nije određeno koja povjerenstva, kao niti koje predstavnike treba uzeti u obzir pri određivanju predstavnika. Osim toga, kada se predstavnici utvrđuju ždrijebom tada se ždrijebom određuju predstavnici političkih stranaka, a svi drugi dodatni uvjeti narušavaju mogućnost „slučajnog odabira“. Također i činjenica da izorno povjerenstvo određuje raspored ždrijebom „u pravilu na način ...“ znači da to i ne mora uvijek biti taj način što može dovesti u sumnju ispravnost odluke izbornog povjerenstva, te njegovu političku neovisnost, a što u krajnjem slučaju može dovesti u pitanje i regularnost izbora.

Zbog svega navedenog smatramo da treba zadržati dosadašnji način utvrđivanja proširenog sastava izbornih povjerenstava, jer je on puno jednostavniji i transparentniji te su svim izbornim sudionicima već i u trenutku raspisivanja izbora, bez posebnih izračuna, poznata „pravila igre“. Osim toga, Državno izorno povjerenstvo, odnosno nadležna izborna povjerenstva, do sada nisu pri imenovanju proširenog sastava imali problema koji bi otežali njihovo imenovanje, već je taj postupak funkcionirao kao jedna uhodana praksa koju su prihvatili svi izborni sudionici.

U odnosu na stavak 6. još jednom ističemo da je odredba prema kojoj će nadležno izorno povjerenstvo morati voditi računa o tome koja da stranka bude zastupljena „u najvećem

moгуćem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika“, neprecizna i da se njome narušava osnovna koncepcija izbornih tijela kao neovisnih tijela.

Predlažemo da se članak 8. izmijeni tako da glasi:

„Predsjednik, potpredsjednik i članovi županijskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te predsjednik i potpredsjednik općinskih i gradskih izbornih povjerenstava moraju biti magistri pravne struke, dok članovi općinskih i gradskih izbornih povjerenstava po mogućnosti trebaju biti pravne struke.“

Uz članak 42.

Predlažemo da kriterij za određivanje proširenog sastava biračkih odbora bude kao i do sada (vidjeti članak 36. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), te ističemo primjedbe kao i u odnosu na prethodni članak.

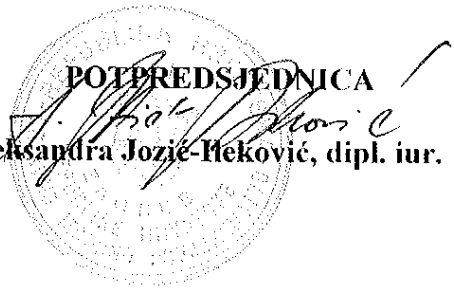
Uz članak 94. stavak 4.

Predlažemo da se situacija kada jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, riješi na način kao što je to predviđeno u situaciji kada tri ili više kandidata imaju isti najveći broj glasova, te da ovaj stavak glasi:

„Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.“

Određivanjem ždrijebom kandidata koji će sudjelovati u drugom krugu glasovanja na predložen način dolazi do izigravanja volje birača i narušavanja temeljnih načela izbornog prava.

S poštovanjem,

POTPREDsjednica
Aleksandra Jozic-Heković, dipl. iur.

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE**

**KLASA: 011-02/12-01/02
URBROJ: 507-12-28**

Zagreb, 27. studenog 2012.

**MINISTARSTVO UPRAVE
n/p Arsena Bauka, ministra**

**ZAGREB
Maksimirska 63**

VEZA: Klasa: 023-01/12-01/251; Urbroj: 515-02-01-01/1-12-17

**PREDMET: Nacrt konačnog prijedloga zakona o lokalnim izborima
- primjedbe, dostavljaju se -**

Poštovani,

u svezi dostavljenog Nacrta konačnog prijedloga zakona o lokalnim izborima (u daljnjem tekstu: Nacrt konačnog prijedloga), Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske daje sljedeće primjedbe.

Uz članak 13.

I nadalje predlažemo da se odredi jedna od zapreke za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava u vidu osuđivanosti zbog počinjenog kaznenog djela, te da se precizira:

- osuđivanost za koja kaznena djela predstavlja zapreku za kandidiranje, odnosno ostvarenje pasivnog biračkog prava,
- visina izrečene kazne koja predstavlja zapreku za kandidiranje.

U svezi posljednje navedenog, predlažemo da to bude bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci.

Za rješenje koje predlažemo analogiju pronalazimo u odredbi članka 49. stavka 1) točke a) Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj: 49/12) kojim su propisane zapreke za prijam u državnu službu.

Ovo tim više što se člankom 80. stavkom 1. t. 3. i člankom 92. stavkom 1. t. 3. kao jedan od razloga prestanka mandata člana predstavničkog tijela / općinskog načelnika, gradonačelnika i župana propisuje osuđenost (pravomoćna sudska presuda) na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci.

Također ukazujemo da se istovjetni problem javlja i u slučaju izbora osobe potpuno lišene poslovne sposobnosti (pravomoćnom sudskom odlukom). Ta osoba može konzumirati biračko pravo u cijelosti (kako aktivno, tako i pasivno), no u slučaju da je izabrana, otvara se pitanje na koji će način ostvariti svoje pravo zagwarantirano člankom 29. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kojim je propisano pravo sudjelovanja osoba s invaliditetom u političkom i javnom životu, s obzirom na odredbe članka 80. stavak 1. t. 2 i članka 92. stavak 1. t. 2. Nacrta konačnog prijedloga.

Nadalje smatramo da bi predloženi Zakon trebao jasno propisati postupak glasovanja osoba lišenih poslovne sposobnosti na način da se razradi uz pomoć koje osobe navedeni birači mogu doći na biračko mjesto (skrbnici, zaposlenici ustanova u kojima su smještene te osobe i sl.), te im pomoći prilikom glasovanja, a da se ne dovede u pitanje iskazivanje njihove stvarne volje.

Uz članak 29.

Državno izborno povjerenstvo je mišljenja da je u ovom članku potrebno dodati stavak 5. u kojem će se regulirati situacija ukoliko kandidat umre u periodu unutar 10 dana do dana održavanja izbora.

Predlažemo da u toj situaciji lista ostane pravovaljanom i sa manjim brojem kandidata što je potrebno Zakonom jasno propisati.

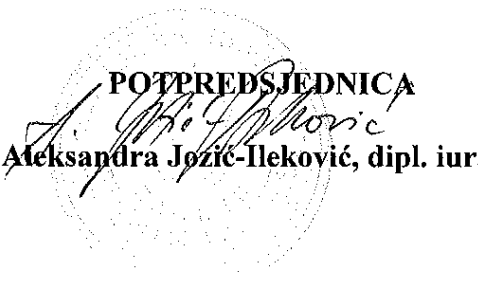
Uz članak 94. stavak 4.

Predlažemo da se situacija kada jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, riješi na način kao što je to predviđeno u situaciji kada tri ili više kandidata imaju isti najveći broj glasova, te da ovaj stavak glasi:

„Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata.“

Određivanjem ždrijebam kandidata koji će sudjelovati u drugom krugu glasovanja na predložen način dolazi do izigravanja volje birača i narušavanja temeljnih načela izbornog prava. Stoga predlažemo brisanje citiranog stavka.

S poštovanjem,

POTPREDsjednica
Aleksandra Jozic-Ilekovic
Aleksandra Jozic-Ileković, dipl. iur.